

Калашнік Євгеній Олександрович,
здобувач вищої освіти факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Стояцька Ганна Михайлівна,
к.філос.н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ МІНЛИВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Розвиток суспільства безпосередньо пов'язаний з вирішенням кола питань, що виникають в політичній, економічній та правоохоронній сфері. В момент прийняття управлінських рішень закономірно виникає певна кількість запитань, пошук відповідей на які зумовив не лише створення теорії прийняття рішень, а й проведення низки досліджень цього процесу.

Після вивчення методичної і наукової літератури, пов'язаної з даною темою, помітно, що низка науковців, як вітчизняних, так і зарубіжних, досліджували різноманітні питання, пов'язані з проблемою прийняття рішень (Л.Е. Орбан-Лембрик, Л.С. Виготський, С. Плаус, Ж. Піаже та ін.), але когнітивні аспекти прийняття управлінських рішень потребують детального подальшого аналізу.

Досліджуючи проблеми, пов'язані з прийняттям рішень, вважаю необхідним виділити два основні аспекти:

1) прагматичний – створення моделей та пошук методів прийняття оптимальних рішень, а також виявлення причин не користуватись ними в ситуаціях, які релевантні щодо даних методів та моделей;

2) методологічний – відсутність досконалості в методах, що застосовуються під час досліджень процесів прийняття рішень і, як наслідок, неможливість відтворення отриманих даних у поведінці людей в реальних життєвих ситуаціях.

Для процесів, що здійснюються під час керування правоохоронними органами, характерні наступні особливості:

– відсутність достатньої інформації про динаміку процесів обробки даних;

- наявність великої кількості чинників у процесах та їх взаємозв'язок;
- мінливість характеру процесів у часі тощо.

Таким чином, ці процеси належать до недостатньо структурованих, при вивченні яких когнітивний підхід дозволяє усвідомити й прослідкувати логіку розвитку подій за наявності великої кількості взаємозалежних факторів.

В науковій літературі виділяють кілька методів досліджень процесів прийняття управлінських рішень, зокрема штучне моделювання ситуацій, прийняття рішень та використання інформаційних технологій тощо.

Втім, від загального, хотів би все ж перейти й зупинитись на більш конкретному прикладі підходу в прийнятті рішень, а саме на «Американській школі» прийняття управлінських рішень. У процесі вирішення проблеми американські спеціалісти враховують те, що безпосередньо пов'язано з рішенням і виходить з нього. До того ж кількість етапів у процесі прийняття рішення визначається самою проблемою [1].

Етапи виділяють наступні:

- діагноз проблеми – перший етап на шляху вирішення проблеми, на якому встановлюються, завдяки нагальному усвідомленню, фактичні причини майбутніх складних обставин або наявні можливості їх виникнення. На даному етапі керівники намагаються не допускати надлишку інформації і збирають лише конкретну, яка стосується безпосередньо стану проблеми;

- формулювання обмежень і критеріїв прийняття рішень – на другому етапі визначають діапазон, інтервал, в межах якого в подальшому приймаються управлінські рішення. На додаток до ідентифікації обмежень визначають стандарти, що дозволяють оцінювати альтернативні варіанти вибору критеріїв прийняття рішень;

- визначення альтернатив – на цьому етапі відбирають альтернативи вирішення проблем, що за об'єктивними ознаками вважаються найбільш доцільними;

- вибір альтернативи – за правильного визначення, ретельного аналізу кожної з альтернатив, досить легко вибрати найбільш раціональну.

Практика американських менеджерів демонструє, що прийняти оптимальне рішення при дефіциті часу дуже важко, і керівники обмежуються «задовільним» рішенням, а не «найбільш максимізованим». Вони враховують, що на процес прийняття рішень впливають [2].

- їх особисті оцінки;
- рівень ризику;
- час і зміна оточення;
- можливість негативних наслідків;
- взаємозалежність рішень на різних рівнях ієрархії.

Підсумовуючи, гадаю, доречно вважати одним з основних напрямів майбутніх досліджень проблем у процесі прийняття управлінських рішень –

вивчення підвищення когнітивної компетентності, набуття навичок ефективного мислення безпосередньо в управлінців. Але й не складно помітити, що потреба в цьому напрямку вже актуалізована. Адже програми щодо удосконалення технік мислення, аналізу, оволодіння самотньою креативністю поширюються не тільки в середовищі бізнесу, менеджменту, а й у системі вищої освіти, що є досить вагомо.

Якісно новим рівнем мислення, зокрема умінням приймати ефективні рішення, в першу чергу дуже важливо оволодіти особам, що перебувають на ключових позиціях соціальної організації, і якщо зазначені особи ці вміння й навички будуть отримувати ще в період освіти, автоматично матимуть змогу мінімізувати суспільні й індивідуальні ризики від неефективних дій в умовах мінливої соціальної реальності.

Список використаних джерел:

1. Рудьєв В.А., Гуткевич С.О. Менеджмент. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 312 с.
2. Дикань Н.В. Менеджмент: навч. посібник. К.: Знання, 2008. 389 с.

Карпеченкова Ганна В'ячеславівна,
спеціаліст Фонду ООН у галузі
народонаселення в Україні,
аспірант кафедри публічного
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Шевченко Сергій Олексійович,
доктор наук з державного управління,
професор, завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**РОЗВИТОК СИСТЕМ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ
НАСИЛЬСТВУ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ПАНДЕМІЧНОГО
ТА ПОСТПАНДЕМІЧНОГО ПЕРІОДУ**

Вступ. Пандемія COVID-19 та постпандемічний період в Україні, як ймовірно і в усьому світі, стали викликом для держав, особливо при реалізації функцій держави у соціальній сфері.

Значущість вдосконалення механізмів соціального захисту населення